

2003:10

Motion av Jan Björklund m.fl. (fp) om avveckling av de kommunala bolagen

Svenska kommuner var år 2001 delägare i 1 447 bolag. Tillgången i dessa företag var samma år 582 101 miljoner kronor. Summan är svindlande hög – över 582 miljarder kronor, det vill säga en fjärdedel av BNP (som samma år var 2 260 419 miljoner kronor).

Stockholms kommunala bolagssektor har expanderat under de senaste decennierna. Det innebär att en betydande del av stadens verksamhet sker i bolagsform och att bolagen förvaltar en betydande del av stadens samlade förmögenhet.

Antalet bolag i stadens ägo är ett uttryck för en syn att kommunala bolag är någonting bra och att verksamheter sköts bättre i bolagsform än i förvaltningsform. Det ger också uttryck för att en verksamhet som redan finns på en väl fungerande marknad blir bättre om den drivs via ett kommunalt bolag.

Folkpartiet menar att det finns flera starka skäl till varför kommuner inte ska ägna sig åt att äga kommunala bolag.

Ett grundläggande krav som ställs i kommunallagen är att staden enbart ska ägna sig åt verksamheter som inte strider mot den kommunala kompetensen. Trots detta ägnar många kommunala företag sig åt verksamhet som konkurrerar med privata företag inom kommunen. Det leder till att utrymmet för privata företag, i synnerhet småföretag, beskärs.

När staden ägnar sig åt näringsverksamhet innebär det också att stockholmarna tvingas ta affärsmässiga risker. Men vi menar att kommuner ska inte bedriva spekulativ verksamhet med skattebetalarnas pengar. Aktiebolag finns i svensk lagstiftning som ett instrument för att hantera riskkapital på en kommersiell marknad. Kommuner har andra arbetsuppgifter. Det är principiellt förkastligt att skattepengar äventyras i kommersiella projekt. Eventuella förluster i den kommunala företagsamheten medför också ökade utgifter för stockholmarna.

Den kommunala bolagsformen för offentlig skattefinansierad verksamhet innebär dessutom att de demokratiska kraven på insyn och möjlighet till

rättslig prövning åsidosätts. Kommunal verksamhet genom kommunala företag innebär därmed ett åsidosättande av demokratiska rättigheter. Insynen i verksamheten begränsas kraftigt och den demokratiska rätten att överklaga beslut upphävs. Ett exempel på detta är investeringarna i Stokab. Utan ett enda beslut i vare sig kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige har bolaget investerat 75 miljoner kronor av skattebetalarnas pengar i en fiberoptisk kabel mellan Utö och Gotland. Totalt hade Stokab en investeringsbudget på 193 miljoner kronor för år 2002. Men resultatet visade att bolaget istället investerat 555 miljoner kronor. Detta är bara ett exempel i en lång rad där skattebetalarna får ställa upp med skattepengar som riskkapital.

Försäljningen av Birka energi under förra mandatperioden var ett mycket viktigt beslut för att minska den kommunala affärsverksamheten. Även försäljningen av MFO var principiellt viktigt eftersom staden inte ska driva verksamheter i konkurrens med det privata näringslivet. Men mycket återstår.

Det finns såldes starka skäl för att rensa ut i Stockholm stads bolagsdjungel. Staden bör omedelbart verka för en försäljning av AB Stokab, stadens innehav i Mässfästigheter i Stockholm AB, AB Stockholm Globe Arena, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, Centrum Kompaniet i Stockholm AB, Parkab övervakning AB.

Inom det kommunala koncernbolaget Stockholms Stadshus AB finns fler bolag än ovan nämnda. Alla går inte att sälja utan måste istället ombildas till förvaltningar med tillhörande beslutande organ (nämnd). Vi menar att Stadsteatern, Stockholm Vatten, Skolfästigheter i Stockholm AB, Bostadsförmedlingen, Stockholms Hamn samt Stockholm Visitors Board är sex exempel på bolag som bör ombildas till förvaltningsform.

Yrkande

1. att inleda arbetet med avveckling av koncernbolaget Stockholms Stadshus AB
2. att inleda arbetet med en försäljning av:
 - AB Stokab
 - stadens innehav i Mässfästigheter i Stockholm AB
 - AB Stockholm Globe Arena
 - Stockholm Globe Arena Fastigheter AB
 - Centrum Kompaniet i Stockholm AB
 - Parkab övervakning AB
 - ett av bostadsbolagen

3. att uppdra åt kommunstyrelsen att upprätta en plan för hur följande kommunala bolag kan gå över i förvaltningsform:
- Stadsteatern
 - Stockholm Vatten
 - Bostadsförmedlingen
 - Stockholms Hamn
 - Stockholm Visitors Board
 - Skolfastigheter i Stockholm AB

Stockholm den 17 mars 2003

Jan Björklund

Lotta Edholm

Ulf Fridebäck

Ann-Katrin Åslund